



ISLAND SCHOOLS



Kynningarfundir um stefnumótun fyrir

skóla í Eyjum

22.05.2023 | byggt á niðurstöðum hagsmunaaðilafunda allra samstarfsaðila verkefnisins



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Stuðningur framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins við gerð þessa rits felur ekki í sér stuðning við innihaldið, sem endurspeglar aðeins skoðanir höfundna, og framkvæmdastjórnin getur ekki borið ábyrgð á hvers kyns notkun sem kann að vera gerð á upplýsingum sem þar er að finna.

Kalla eftir meiri sveigjanleika og krafti til nemenda/skólanna

Það er eftirspurn eftir **aukið vald til skólanna, nemenda og sveitarfélaganna** að biðja um meira **eigið fé** og ákvörðunarvald. Hlutverk nemendanna sjálfrá ætti að efla og halda meiri staðbundnar/„á vettvangi“ umræður.

- Óskað er eftir meiri sveigjanleika fyrir skóla, til dæmis varðandi fjármuni til að berjast gegn fátækt meðal nemenda og almennt til að auðvelda fleiri **sérsmíði**
- Í sambandi við það, **skoðun og matsaðferðir ættiviðurkenna the sérstakar aðstæður** eyjaskóla og nemenda, til dæmis getur skilgreiningin á árangri verið mismunandi.

Dæmi er það **kennarar** sem eru **ekki alveg hæfur ennþá** geta þegar kennt eða að kennarar geti lík **kenna eldri nemendums**vo lengi sem útkoman er í lagi. Endanleg ábyrgð á því er hjá skólameistara. Annað dæmi sem nefnt er er möguleikinn á að láta besta sundmanninn sem völ er á kenna sundkennslu **stað þess að einblína of mikið á „réttu“ skírteinin** og blöð.

Hins vegar er **spurningin er hvernig þörfin fyrir undanþágu er ákvörðuð**.

Kalla eftir staðbundinni og aðlögunarstefnu

- **Eyjastefnusönnuneins** og þegar tíðkast í Skotlandi (sjá dæmi um bestu starfsvenjur í ramma hér að neðan) er litið á sem viðeigandi stefnumótun til að taka tillit til sérstakra aðstæðna í skólum á eyjum
- Hverja eyju (skóla) verður að skoða í sínu eigin samhengi, aðstæður eyjaskóla geta samt verið mjög mismunandi eftir stöðum; því ætti að heyra og íhuga staðbundin skilyrði



Dæmi um bestu starfshætti: Eyjastefnusönnun

Skotland er einstakt í því að hafa löggjöf sem miðar að eyjum:

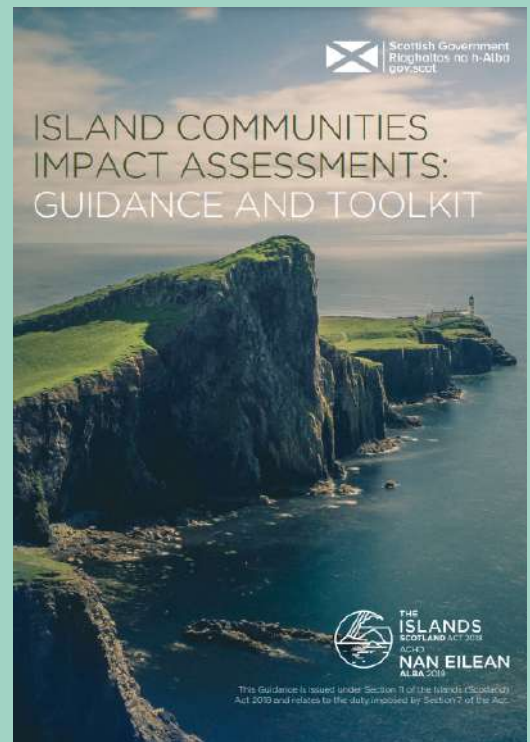
Lög um eyjar (Skotland) 2018

Þetta gefur Eyjamönnum rödd í landsstefnunni

Eitt af aðalhljóðfærunum:

Mat á áhrifum eyjasamfélaga (ICIAs):

Ríkisstjórnin og aðrir opinberir aðilar verða að framkvæma ICIA fyrir hvers kyns stefnu eða löggjöf sem hefur (möguleg) áhrif á eyjasamfélag. Þetta á við um ný og þegar fyrir liggjandi stefna



Tekið er tillit til radda og áhyggjuefna Eyjamanna og því er þetta áhrifaríkt tæki til að styrkja eyjasamfélög, einnig við stjórn menntamála.

Það er eindregið ráðlagt að hafa samfélög með og hafa samráð við hagsmunaaðila vegna mats á áhrifum sem sýnir að rödd eyjasamfélaga er metin að verðleikum.

Sjá einnig: <https://www.gov.scot/publications/island-communities-impactassessments-guidance-toolkit-2/>

Hringdu í meiri skipti og samvinnu

- Almennt séð er ósk og framtíðarsýn fyrir **meira samstarf milli (eyja)skóla, skóla á meginlandinu og tengdra hagsmunaaðila**. Einnig er hægt að bæta skiptin á **analþjóðlegum vettvangi**
- (Svæðisbundið) samstarf til að efla skipti **meðal kennara**, skólar og bestu starfsvenjur geta einnig veitt meira **áhrifavald**. Ef bein tenging við aðrar eyjar gæti verið erfið eins og í gríska tilfellinu, **fundum** getur einnig átt sér stað **á netinu**
- Það er **krafa um skipti, ekki aðeins meðal eyjaskóla**, en líka víðar þar sem **tdfjar- og dreifbýlisskólar** á meginlandinu kann að standa frammi fyrir **svipuð mál**

Sérstakar kennslu- og samfélagsþarfir

- **Farðu í burtu frá vandamálemiðuðu sjónarhorni:** Frekar ætti að viðurkenna og meta jákvæða þróun, frumkvæði og ávinning af skólum í Eyjum, td varðandi innifalið og fjölbreytileika. Það er mjög mælt með því að deila þessari reynslu með öðrum skólum.
- **Samþykktu nám á netinu sem tækifæri fyrir skóla og nemendur á eyjunni:** Til dæmis er einnig hægt að nota netnám fyrir hæfileikanámskeið eða til að nýta starfsfólk úrræði utan eyjarinnar. Hins vegar er möguleikinn fyrir nám á netinu stundum enn hindraður
- **Meiri athygli og samstarf varðandi sjálfbærniþætti í kennslu:** Þar geta nemendur og skólar gegnt mikilvægu hlutverki á eyjunum
- **Viðurkenna víðtækara (mögulegt) hlutverk skóla fyrir samfélög:** Skólar geta til dæmis þjónað sem miðstöð samfélags og almennt eru skólarnir staður til að hittast á. Slík aukavirkni þarf ekki endilega að vera skipulögð af og vera háð skólanum sjálfum. Gott dæmi um slíkt starf sem nefnt var voru upplestrarkeppni þar sem einnig var boðið öldruðum og boðið upp á frístundastarf í skólum.
- **Ferjutengingar skipta sköpum:** Þetta getur breytt allri kraftinum meðal eyjasamfélaganna, þannig að betri tengsl hafa því bæði kosti og galla. Til dæmis hafa nemendur betri aðgang að námsframboði á meginlandinu/ á öðrum eyjum. Samt getur það einnig rýrt eyjaskólum enn frekar og nemendur gætu misst af eyjasamfélagi.



Tillögur um stefnu fyrir land/eyja

Grikkland:

Fyrir Grikkland var skólinn (leikfimiðhúsið) á eyjunni Astypalea, ásamt samstarfssamtökum IDEC þeirra í forystu um að skipuleggja hagsmunaaðilafund til að móta stefnutillögur.

Nokkrar viðeigandi staðreyndir um Astypalea:

Á eyjunni er einn leikskóli, einn grunnskóli og einn framhaldsskóli. Alls eru um 160 nemendur og 26 kennarar. Á eyjunni eru um 1300 íbúar, íbúafjöldur að undanfögnu hefur verið um 7% og miðgildi aldurs á eyjunni er 43. Helstu atvinnustarfsemi á eyjunni er tengd ferðaþjónustu, byggingariðnaði og landbúnaði/fiskveiðum. Astypalea er aðgengilegt með ferju og flugvél. Á sumrin eru fleiri ferju- og flugsamgöngur en á veturna.

Niðurstöður:

Almennt er kallað eftir **betri samgöngutengingum** af eyjunum, **betri nettengingum** og **tilleysaí gangistjórnarsýslumál** (sérstaklega þegar nokkrir skólar eiga í hlut). Ennfremur, **askortur á menningarlegum eða félagslegum tilboðum** var nefnt sem ástæða fyrir því að foreldrar flyttu frá eyjunum.

Varðandi kennslu á eyjunum, þá er **krafa um meiri skólamiðaða stefnu**, til dæmis **tillaða fólk og fjárfestingar til eyjanna**. Til að hagnast á samskiptum á netinu þurfa skólar viðkomandi **UT færni fyrst**. Þar að auki, **mjúk/ félagsfærni** voru nefnd mikilvæg til að fóstora meðal nemenda.

Fleiri hugmyndir eru til að hlúa að **borgaravísindi** á eyjum, að taka með **hafhlæsi**inn í kennslu í eyjaskólum og möguleika **ásérsniðnar námskrár** (td varðandi sjálfbærni og vistfræði). **Samstarf við miðstöðvar og rannsóknarstofur** gæti líka myndast



Ísland:

Fyrir Ísland var skólinn í Hrísey, ásamt Háskólanum á Akureyri, í forystu um að skipuleggja hagsmunaaðilafund til að móta stefnutillögur.

Nokkrar viðeigandi staðreyndir um Hrísey:

Í Hrísey er einn skóli sem sameinar leik- og grunnskóla í eyjunni. Alls eru 21 nemandi í Hrísey og 3 kennarar. Þeir 10 nemendur sem tóku þátt í verkefninu voru í 6. – 10. bekk (11-16y). Á eyjunni búa um 100 íbúar með 38 ára meðalaldur og íbúafjölgun um 1,3% árið 2022. Helstu atvinnustarfsemi er tengd fiskveiðum og ferðaþjónustu. Hægt er að komast til Hrísey með ferju (á 2ja tíma fresti, ferð til meginlandsins tekur 15 mín). Hins vegar, með slæmu veðri, getur sambandið truflast. Mjög öflugt félagslíf er í Hrísey en vegna stuttra ferðalaga til meginlandsins sækja íbúar einnig menningarstarf á Akureyri. Í eyjunni er íþróttafélag og félagsmiðstöð fyrir unglinga en nokkrir þeirra fara á knattspyrnu- og dansæfingar á Akureyri. Sumir íbúanna taka ferjuna á hverjum degi til að vinna á meginlandinu. Helstu áskoranirnar eru skortur á húsnæði og störfum á eyjunni og vegna þess geta fjölskyldur sem vilja flytja til eyjunnar ekki gert það.

Niðurstöður:

Það vantar meira **heildræn** og **umhverfisstefnu** fyrir minni og viðkvæmari staði eins og Hrísey sem er hluti af stærra samfélagi (Akureyri). **Samtal** Einnig mætti auka á milli eyjarinnar og alls sveitarfélagsins og **heildstæðar samgöngur** bætt milli Hríseyjar og Akureyrar. Til dæmis eru nokkrar ferjuferðir á milli Hríseyjar og lands á hverjum degi en það er bara **einn strætó** ferð frá meginlandinu til Akureyrar og er sú leið árla morguns.



Því **er ekki gagnlegt** fyrir síðdegis **afþreyingu** fyrir nemendur sem er venjulega síðdegis. Ennfremur stoppar rútan tvo km frá ferjustaðnum, **á hraðbraut** án strætóskýli. Það gerir ungum börnum og bíllausum erfitt fyrir að nýta sér þá þjónustu.

Annað atriði sem var lögð mikil áhersla á var að upplýsa og fræða íbúa og ferðamenn **reglulega** um **sjálfbærni** og **sorpflokkun** í eyjunni og **fylgja eftir** um núverandi stefnu um það. Þátttakendur báðu um meira **umhverfisnámskeið** á öllum skólastigum. **Skólargæti** verið **fyrirmyndir** varðandi það.

Til að þysja það upp lögðu þátttakendur áherslu á þörf fyrir **meiri áherslu**, **viðkomandi stefnu** og **samhæfingu** fyrir að efla og grípa til aðgerða fyrir **sjálfbærni**.

Holland:

Fyrir Holland var skólinn De Jutter á eyjunni Vlieland, ásamt háskólanum í Groningen, í forystu um að skipuleggja hagsmunaaðilafund til að móta stefnutillögur.

Nokkrar viðeigandi staðreyndir um Vlieland:

Það er einn skóli á Vlieland sem sameinar leikskóla, grunnskóla og framhaldsskóla á eyjunni. Alls eru um 70 (um 90 þegar leikskóli er meðtalinn) nemendur á eyjunni og um 26 kennarar og stuðningsfulltrúar. Á eyjunni búa um 1200 íbúar með meðalaldur 43 ára og íbúafjölgun um 4%. Helstu atvinnustarfsemi er tengd ferðaþjónustu og heilbrigðisþjónustu. Hægt er að komast til Vlieland með ferju með þremur tengingum á dag. Á sumrin er einnig hraðþjónusta í boði.

Niðurstöður:

Húsnæðisstefnurlitið á sem mikilvæga stýrisbúnað, til dæmis með því að bjóða **húsnæði fyrir tímabundið/ sveigjanlegt starfsfólk**. Fyrir nemendur, **upplifa ólíka skólamenningu** getur líka verið gott tækifæri, svo bæði borgin og eyjaupplifunin eru dýrmæt. Ennfremur var þess getið **tilheyragegur líka verið búin til með 'bátahópnum'** nemenda sem ferðast til og frá eyjunum. Þannig er það á endanum **aval á milli samgangna og húsnæðis** varðandi stefnur. Það sem skiptir máli í þessu sambandi er meira **samræmi** til að tryggja nokkurt skipulagsöryggi. Að lokum, **þarfir barna** ætti alltaf að standa miðsvæðis.

Augljóslega, **án skóla**, það verður jafnt **erfiðara fyrir eyjar að finna starfsfólk**, eitthvað sem nú þegar er erfitt, til dæmis að ráða í öll laus störf sem tengjast ferðaþjónustu. **Fólksfækkun** og hvarf staðbundinnar þjónustu og stofnana gera **ekki aðeins hafa áhrif á lífvænleika á eyjunum**, en hefur víðtækar afleiðingar sem stefnur þurfa að taka á. Hugmynd getur verið að **hlúa að starfsmenntun** (að hluta) eiga sér stað **á eyjunum**.

Varðandi kennslu þá er enn frekar krafa um minna skipulagða kennslu, þannig að frekar sé unnið með verkefni og ólík viðfangsefni. Til dæmis, að ná til allra sjálfbærrar þróunarmarkmiða (SDG) í kennslustundum var sett upp sem hugmynd. Kennarar ættu að fá tækifæri til að vera sveigjanlegri í kennslustundum sínum. Það ættu líka að vera fleiri möguleikar til að beita kenningum í framkvæmd. Einnig var stungið upp á meiri þekkingarsköpun á eyjum og svæði, sem hægt er að vinna að með öðrum fullorðnum. Skólarnir á eyjunni eru álitnir góðir prófunarvellir þar sem til dæmis er ekki hægt að veita sérkennslu - allir krakkar eru samþykktir. Þessi reynsla er mikilvæg fyrir aðra skóla. Til að fá fastara starfsfólk til eyjanna var lagt til aukið samstarf í þeim efnum við háskólana, þannig að kennarar sem hefja starfsferil geta upplifað mismunandi kennslu á eyjunum. Ennfremur getur stundum verið erfitt fyrir eyjaskóla að gera **það sækja um styrki** þar sem þeir eru litnir sem **of lítið**. Hollenska kerfið fyrir **fjármögnun** litið er á skóla sem **íhylli stóru skólanna, útreikningagert** ætti að verast **skýrari og auðveldara aðgengi**. Á sama hátt, **skólamatdóskoma litlum skólum í óhag** áður en sérstaða þeirra er viðurkennd, sem leiðir - að óþörfu - til neikvæðra merkinga. Þar að auki er ósk um **betra samband** **ogaðgengi** með viðkomandi menntun **ráðuneyti og ráðherrar**.

Komið var að þeirri niðurstöðu að a'**Vaðsmat til menntamálaöggjafar** ætti að búa til. Eitt dæmi um það er að veita ákveðins**veigjanleika** fyrir fólk með **öðrum starfsgreinum** að kenna sérfræðipekkingu þeirra á eyju. Þar að auki ætti að gefa þann möguleika**grunnskólakennarar** getur kennt í framhaldsskóla og öfugt. Þetta hefur verið hægt þegar í tilraunaverkefni, en viljinn er að veita slík tækifæri til frambúðar.



Skotland:

Fyrir Skotland var samfélagsskólinn á eyjunni Barra, ásamt háskólanum í Strathclyde, í forystu um að skipuleggja hagsmunaaðilafund til að móta stefnutillögur.

Nokkrar viðeigandi staðreyndir um Barra:

Tveir skólar eru á Barra, 3-18 ára félagsskóli og grunnskóli til viðbótar. Félagsskólinn býður upp á blöndu af leik-, grunn- og framhaldsskólanámi. Alls eru 250 nemendur á eyjunni og 30 kennarar. Á eyjunni búa um 1300 íbúar með 2,2% árlegri fólksfjölgun. Helstu atvinnustarfsemi er tengd ferðaþjónustu og hinu opinbera. Þar að auki er fiskverkun og nokkrir aðrir framleiðendur eins og karamelluverksmiðja á eyjunni. Barra er hægt að ná með ferju eða flugvél.

Niðurstöður:

Það er enginþörf fyrir **nýja stefnu**, en lagt var til að frekariþróa „**eyjasönnun**“ fyrir skóla frá **þéttbýli, dreifbýli og afskekktu Skotlandieinnig** til að auka **sameiginlegur skilningurum** viðkomandi aðstæður skóla.

Þar að auki er óskinn fyrir hendisambætta **iðkendur frá eyjum/dreifbýlisskólumí** kennaramenntun.

Þó að skólar í Skotlandi hafi nú þegar mikið afsjálfraði, það er mikilvægt að **nýta sér það** og til **taka tillit til staðbundinna aðstæðnaí** sameiginlegum stjórnunum.

Ennfremur **amiðlægur vettvangur fyrir eyjaskóla til að deilavar** lagt til árangurssögur þeirra o.fl.



Spánn:

Háskólinn í Valencia var ábyrgur fyrir að skipuleggja hagsmunaaðilafundinn til að móta stefnutillögur og lagði meiri áherslu á dreifbýlisskóla með svipaðar áskoranir og hagsmuni og eyjaskólar.

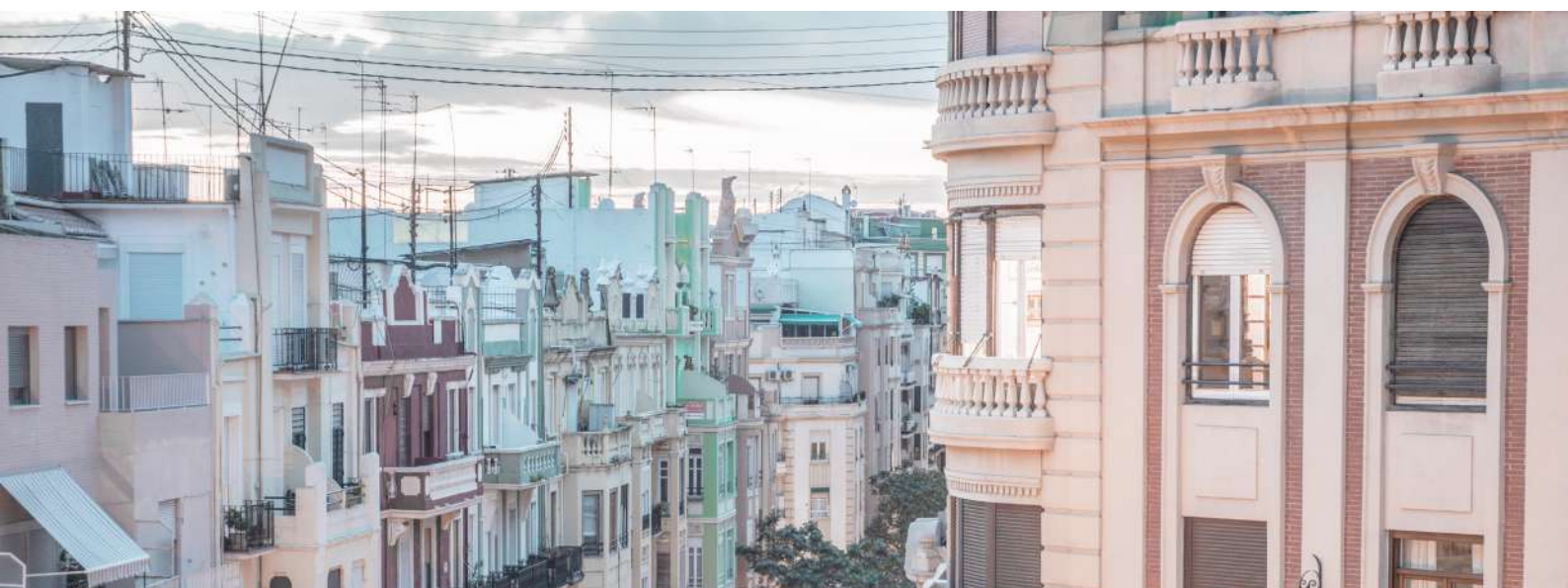
Nokkrar viðeigandi staðreyndir um Valencia:

Á svæðinu Valencia er enginn skóli staðsettur á eyjum. Hins vegar eru dreifbýlisskólar mjög algengir. Þetta sveitaumhverfi á margt líkt með vistkerfi eyjarinnar hvað varðar samhengi, loftslagsáskoranir og hversu brýnt er að vinna að því. Landsbyggðarskólar hafa einnig sama menntaskipulag og eyjaskólar, þar sem nemendur frá mismunandi bæjum og aldri eru sameinaðir í sama rýminu. Plast og mengun í skógum, sjálfbær ferðaþjónusta og samgöngur eru viðfangsefni sem skipta sköpum fyrir þessa skóla.

Niðurstöður:

Skólarnir sem tóku þátt í hagsmunaaðilafundinum sýndu sameiginlegan áhuga á **fleiri möguleika á að deila starfsháttum og mynda tengslanett** til að auðvelda skiptitækifæri. Sérstaklega fjarskólar geta fundið fyrir einangrun og takmarkast af hreyfanleika og kostnaði. Þar að auki, **að skipta um starfsfólk** takmarkar enn frekar möguleika á sjálfbærum netum. Almenn séð er ósk um **stuðningur við að halda starfsfólki í skólum** í lengri tíma. Þar að auki, **þjálfun fyrir þjálfara í nýrri tækni/aðferðafræði** ætti að vera **kynntur** í dreifbýli. The **upptaka aðferðafræði** eins og þróað var í eyjuskólaverkefninu ætti að vera lengra **auðveldað** síðan kennarar **skortir verkfæri og dæmi** að nota **aðlaga kennslu** aðferðir.

Skólarnir á landsbyggðinni eru í félagslegu samhengi og hafa mjög svipaðar umhverfisáskoranir og eyjarnar, þannig að það hefur verið mjög áhugavert að deila markmiðum, aðferðafræði og niðurstöðum verkefnisins með ólíkum aðilum og hafa vakið mikinn áhuga meðal þátttakenda. Auk þess er byrjað að skapa samlegðaráhrif og tengslanet milli mismunandi skóla og einnig við mismunandi háskóla á svæðinu.



Frekari upplýsingar frá samstarfsaðilum verkefnisins og tenglar sem tengist niðurstöðunum sem kynntar eru:

Nánari upplýsingar um **Alþjóðlegt net fyrir menntun um sjálfbæra þróun (RCE)**:

<https://www.rcenetwork.org/portal/rces-worldwide>

Hér getur þú fundið frekari upplýsingar um **Daphne net fyrir sjálfbærar eyjar**:

<https://dafninetwork.gr/en/>

Hér getur þú fundið frekari upplýsingar um **Volkswagen fjárfesting á eyjan Astypalea**:

<https://www.volkswagenag.com/en/news/2022/06/volkswagen-starts-mobility-services-on-atypalea--marking-next-s.html>

